

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Explanatio In Psalmos

Complectens Psalmos à 76 ad 100

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Dusseldorpii, 1764

VD18 15558428-001

Psalmus LXXXVIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53423](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53423)

PSALMUS LXXXVIII.

Titulus : *Intellectus Ethan Ezraie.*

De Ethan Ezraie fit mentio 3. Reg. c. 4. ubi is ponitur inter viros sapientes. Est etiam Ethan unus ex Principibus Cantorum 1. Paralip. 6. Verum an isti sint unus, & idem, an diversi; & si diversi, quis eorum in hoc titulo ponatur, incertum est.

Argumentum est, desiderium populi Dei, in captivitate positi, ut cito Christus, tanto ante promissus, adveniat. Itaque à 1. ad v. 37. explicatur promissio facta David de perpetuitate Regni ipsius. Dein à v. 37. ad . 45. ostenditur eam promissionem non fuisse impletam in filiis carnalibus, & Regno temporali Davidis. Demum à . 45. ad finem ponitur desiderium, & oratio, ut promissio impleatur in Christo, vero, & sempiterno Rege, de quo intelligenda erat, non autem de terreno Regno; atque hoc admonet vox Intellectus in titulo posita.

v. 1. Misericordias Domini in aeternum cantabo.

Hæc est propositio, & argumentum totius Psalmi. Cantabo misericordias Domini stabiles, & firmas, h. e. beneficia in misericorditer promissa, quæ nunquam deficient. Illud in aeternum pertinet ad nomen misericordias, ut
sen-

sensus sit, *aternas misericordias cantabo.*
Vide *ψ. 3.*

*ψ. 2. In generationem, & generationem,
annuntiabo veritatem tuam in ore meo.*

Repetit, & explicat *ψ. priorem.* Ego i se
cantabo fidelitatem Domini in servandis pro-
missis, quæ in generationem, & generationem
permanebit. Illud *in generatione n & genera-
tionem* non ad verbum annuntiabo, sed ad no-
men *veritatem* pertinet.

*ψ. 3. Quoniam dixisti, in æternum miseri-
cordia edificabitur in Cælis; preparabitur veri-
tas tua in eis.*

Probat, misericordiam, & veritatem Dei
æternam esse, seu in æternum duraturam. Ego
cantabo misericordiam, & veritatem tuam,
quæ in æternum erit, *quoniam tu dixisti,* &
mihi Prophetæ tuo revelasti: *In æterna n &c.*
beneficia misericorditer Davidi promissi: fir-
ma, & stabilia erunt, ut ædificium immobile,
quod nullâ temporum duratione destrui potest.
In Cælis autem hoc misericordiæ ædificium
erit, ubi sunt omnia æterna. *Preparabitur &c*
fidelitas tua, quâ imples promissa, non poterit
ab ullâ creaturâ impediri, quia in cælis stabilie-
tur, & cælis sim- is est, quæ permanent in sæcu-
lum sæculi.

¶. 4. *Disposui testamentum electis meis :
juravi David servo meo , usque in æternum præ-
parabo sementuum.*

¶. 5. *Et edificabo in generationem, & gene-
rationem sedem tuam.*

Explicat misericordiam fideliem, seu pro-
missionem factam Davidi, quæ refertur 2.
Reg. 7. *Disposui &c.* percussi fœdus cum popu-
lo meo el. &c. : promisi cum juramento Davidi
Principi populi electi : hoc erit pactum jura-
tum, ut stabiliam sobolem ejus usque in æter-
num, ut nunquam desit filius aliquis Davidi.
Edificabo &c. multiplicabo tempora Regni
tui in æternum. Hæc omnia sinè dubio in
Christum solum conveniunt, qui futurus erat
de semine David, & regnaturus in æternum.

¶. 6. *Confitebuntur Cæli mirabilia tua Do-
mine , etenim veritatem tuam in Ecclesia San-
ctorum.*

Expositâ summâ promissionis Dei, ante-
quam fusiùs illam explicet, excurrit in lau-
des ejusdem Dei, ut offerat sacrificium gratia-
rum actionis. *Confitebuntur &c.* ego non sum
par tantæ laudi, quanta tibi pro hac re debe-
tur, sed Angeli habitantes in Cælis laudabunt
admirabilem misericordiam tuam, etiam ve-
racitatem, & fidelitatem tuam in cœtu Ss. An-
gelorum, qui tibi semper assistunt.

¶.

Y. 7. *Quoniam quis in nubibus aequabitur Domino : similis erit Deo in filiis Dei?*

Probat Angelos non recusaturos officium, laudandi Deum, utpote Deo inferiores. *Quoniam quis Sc.* nullus eorum, qui super nubes cæ'i degunt, Deo æqualis erit, omnes servi ipsius; dein idem dicit, & vocat Angelos Dei filios.

X. 8. *Deus qui glorificatur in consilio Sanctorum magnus, & terribilis super omnes, qui in circuitu ejus sunt.*

Ostendit, verè nullum Ss. Angelorum conferri posse cum Deo : quoniam Deus est, qui in cætù supernarum potestatum gloriosus agnoscitur; & magnus est potentiâ, & sapientiâ, & ideo reverendus, & metuendus super omnes Angelos, qui in circuitu Sc. h. e. qui eum undique aspiciunt.

Y. 9. *Domine Deus virtutum quis similis tibi? potens es Domine, & veritas tua in circuitu tuo.*

Dicit idem, sed Deum alloquendo, Tu, Domine, es Deus exercituum, scil. multorum millium Angelorum, quorum nullus tibi perfectè similis est, quia n. solus omnia potes facere, & veritas tua Sc., & etiam re ipsa facis, quod promittis te facturum, fidelis es enim

In omnibus verbis tuis. Veritas, h. e. veracitas, & fidelitas est *in circuitu Dei*, quia est velut cingulum Dei; *Isa. 11. v. 5.* ut cingulum adstringit vestes, ut corpori firmiter adhæreant, sic veracitas adstringit verba promissionum, ut non mutantur, sed impleantur.

v. 10. Tu dominaris potestati maris, motum autem fluctuum ejus tu mitigas.

Dixerat Deum esse potentem, quod probat ex dominio ejus in mare. Hoc aliquando horrendum in modum fremit, & fluctus suos usque ad cælum extollere videtur, ideo creatoris omnipotentia in eo sedando, & compescendo cernitur. Vide *Job. 38. v. 10. & 11.* Patuit hoc dominium præcipuè in mari rubro *Exod. 14.*

v. 11. Tu humiliasti sicut vulneratum superbum, in brachio virtutis tue dispersisti inimicos tuos.

Hæc rectè subjunguntur *v. priori*, & videntur intelligenda de Pharaone, & exercitu ejus, vide *Isai. 51. v. 10. Tu humiliasti superbum*, dejiciens illum in profundum maris; humiliasti autem illum nullo negotio, ut facillimè prostermitur graviter vulneratus. Brachio tuo potentissimo dispersisti per mare rubrum *inimicos tuos*, nempe exercitum Pharaonis.

ψ. 12. *Tui sunt celi, & tua est terra, orbem terrarum, & plenitudinem ejus tu fundasti Aquilonem, & mare tu creasti.*

Docet, non esse mirum, si Deus tam facile compescuit mare, & humiliavit superbum, quia est omnium Creator, & Dominus. *Tui sunt celi*, & omnes habitantes in eo; *tua est terra*, seu mundus inferior, & quidquid in eo est: nam tu orbem terrarum a fundamentis fecisti, nullo præsupposito fundamento, ab alio architecto constituto. Tu fundasti orbem cum omnibus suis partibus. Per *Aquilonem* ventum intellige septentrionem, per *mare* partem australem: nam mare oceanum maxime jacet ad austrum.

ψ. 13. *Thabor, & Hermon in nomine tuo exultabunt: tuum brachium cum potentia.*

Nunc addit orientem & occidentem, sed more poetico. Thabor, & Hermon sunt montes Palaestinae, unus ad orientem, alter ad occidentem. *Thabor &c.* oriens, & occidentis à te creati exultabunt, h. e. in laudes tuas suo more prorumpent, ob tam insigne beneficium creationis. *Tuum brachium &c.*, ex omnibus jam dictis colligimus, tuum brachium esse omnipotens.

ψ. 14. *Firmetur manus tua, & exaltetur dex-*

*dexteratua, iustitia, & iudicium preparatio
sedistua.*

Laudavit *ψ* 8. Dei potentiam, & veritatem
priorem hucusque explicuit, nunc agit de veri-
tate, quæ etiam *iustitia, & iudicium* dicitur.
Firmetur &c., opto quidem, & gaudeo, quod
manus tua roboretur, seu potens sit, eadem-
que laudetur, & magnificetur ab omnibus, ut
æquum est: sed simul misericordia, & iustitia
præparent, ornent, stabiliant thronum tuum.
Per *iustitiam* hic rectè intelligitur misericordia,
ut patet ex *ψ*. seq.

ψ. 15. *Misericordia, & veritas præcedent
faciem tuam: beatus populus, qui scit iubilati-*
onem.

Misericordia, & veritas, h. e. *iustitia præce-*
dent faciem tuam, ut præparent sedem tuam,
cum ad iudicandum veneris, h. e. certi sumus,
te non iudicaturum, nisi iustissimè, & præmissâ
misericordiâ, ut minus invenias, quod punias,
& fideliter redas unicuique secundum opera
ejus. *Beatus &c.* docet in populo Dei, & in
personâ Davidis maximè locum habere poten-
tiam, misericordiam, & iustitiam Dei. Verè
præ omnibus populis felix est populus Israeli-
ticus, qui scit per notitiam, & experientiam has
Dei laudes, & scit magno affectu Deum lau-
dare.

Y. 16. *Domine in lumine vultus tui ambula-
labunt, & in nomine tuo exultabunt tota die,
& in iustitia tua exaltabuntur.*

Explicat, quate beatus sit populus, qui scit
jubilare. Quoniam homines ejus populi, non
ambulabunt in tenebris, sicut gentes, quæ
Deum ignorant; sed conversi ad Deum *in lu-
mine vultus* &c. Lumen vultus Dei est illumi-
natio intellectus per notitiam legis Dei, cum
favor gratiæ, quæ inflammatur affectus: Lux
enim illuminat, & calefacit: *Et in nomine
tuo* &c. ex istâ ambulatione sequitur constans
lætitia bonæ conscientiæ, & gratiarum actio.
Et in iustitia &c. qui ita ambula-
nt, quotidie
magis proficiunt, & ascendunt ad majorem
Dei novitiam, & amicitiam; & inde donis ma-
joribus cumulantur.

Y. 17. *Quoniam gloria virtutis eorum tu
es, & in beneplacito tuo exaltabitur cornu
nostrum.*

Pergit humiliare superbiam hominum, tri-
buendum sibi, quæ Dei sunt. *Dixi: in iustitiâ
Dei exaltabuntur*, quoniam tu es robur eorum;
unde proficiunt, & ascendunt; unde in te solo
gloriarî debent. Et in bonâ voluntate tuâ erga
nos, à quâ bona omnia procedunt, fortes eri-
mus contra inimicos nostros.

Y.

¶. 18. *Quia Domini est assumptio nostra,
& sancti Israel Regis nostri.*

In hoc apparuit beneplacitum Dei, quod ex omnibus populis terrarum placuit ei assumere Israel in populum peculiarem, ac Rex noster esse voluit. Dicitur Deus *Sanctus Israelis*, quia ab hoc populo peculi riter sanctificari, h. e. sanctus haberi, & dici, nec ullo modo blasphemari voluit.

¶. 19. *Tunc locutus es in visione sanctis tuis, & dixisti, posui adiutorium in potente, & exaltavi electum meum de plebe mea.*

Hæc, & sequentia videntur ad literam exponenda de Davide, sed implenda magnâ ex parte per Christum. *Tunc*, quando assumpseras Israel in populum peculiarem, prov disti ei etiam Regem: nam locutus es in revelatione sanctis tuis Prophetis, Samueli, Nathan, & dixisti: constitui auxilium populo meo in homine forti ad resistendum inimicis ejus, quia eum de omni plebe meâ electum exaltavi in Regem, ac defensore[m] populi.

¶. 20. *Inveni David servum meum, oleo sancto meo unxi eum.*

Explicat, quis sit ille vir potens, ac dicit esse ipsum Davidem, quem invenit dignum, qui eligeretur, & in Regem ungeretur à Samuele,

G 3

Deus

Deus invenit, h. e. non casu eligit, sed facit sine labore inquirendi, quod faciunt homines post longam, & maturam inquisitionem.

¶. 21. *Manus enim mea auxiliabitur ei, & brachium meum confortabit eum.*

¶. 22. *Nihil proficiet inimicus in eo, & filius iniquitatis non apponet nocere ei.*

¶. 23. *Et concidam à facie ipsius inimicos ejus, & odientes eum in fugam convertam.*

Hæc de Davide utcumque, de Christo veriùs exponuntur. David etsi sæpius Dei ope hostes vicerit; in eo tamen profecit, h. e. eum decipit inimicus Dæmon perducendo ad adulterium, homicidium; profecit Absolon expellendo è Regno, & ad fugam compellendo. Sed manus, & brachium Domini, quod est ipsum Dei verbum, potentiâ, & sapientiâ Patris, ita corroboravit humanitatem Christi, ut nihil in eo homine proficere potuerit ullus inimicus. Passus est, sed voluntariè, & hæc ipsâ passione Diabolum vicit gloriosissimè, & captivos illi eripuit. Judæos quoque, inimicos Christi, videmus hodie dispersos per orbem terrarum, quasi exercitum fustum, & fugatum.

¶. 24. *Et veritas mea, & misericordia mea cum ipso, & in nomine meo exaltabitur cornu ejus.*

Hæc

Hæc in Davide vix adumbrata, in Christo perfectissimè impleta sunt. Misericordia Dei cum Christo fuit assumptio humanitatis, quæ unio ne morte quidem distumpi potuit. Veritas in eo fuit, quod Deus fideliter implevit illud *Luc. i. Regni ejus non erit finis*, exaltatio cornu, seu potentia in eo est, quod in nomine ipsius omne genu flectatur caelestium, terrestrium, & infernorum.

✓. 25. *Et ponam in mari manum ejus, & in fluminibus dexteram ejus.*

Hæc Christo conveniunt, non Davidi, nisi fortè ratione Christi, filii ejus. Promittitur hic potestas in mare, flumina, h. e. in totum terrarum orbem, cujusmodi potestatem David nunquam habuit.

✓. 26. *Ipsè invocabit me, Pater meus es tu, Deus meus, & susceptor salutis meæ.*

David nunquam Deum invocavit sub nomine Patris; unde hæc Christo conveniunt. *Ipsè invocabit me, Pater meus es tu*, quoad Divinitatem; *Deus meus*, quoad humanitatem, *suscceptor salutis meæ*, quoad mortalitatem.

✓. 27. *Et ego primogenitum ponam illum, excelsum præ Regibus terræ.*

Christus, qui secundum Divinitatem Unigenitus, secundum humanitatem primogeni-

ius est primò in prædestinatione: in illo enim velut in capite Deus nos prædestinavit: secundò quia primus est in secunda generatione ad vitam immortalem, sic dicitur *primogenitus mortuorum*: tertio quia ipse habuit iura primogenitorum, quem constituit Pater heredem universorum. Nec solum posuit eum Pater primogenitum, sed & Principem Regum terræ.

✻. 28. *In æternum servabo illi misericordiam meam, & testamentum meum sicut de ipsi.*

Hanc Regni æternitatem non habuit David, nisi ratione solius Christi. *In æternum &c.* misericordia, quâ illum elegi ante sæcula, ut esset Filius Dei in virtute, primogenitus, & excelsus præ Regibus terræ, semper manebit, quia unio hypostatica nunquam dissolvetur. Et pactum meum cum ipso de stabiliendo Regno ejus in æternum, fideliter semper observabitur.

✻. 29. *Et ponam in sæculum sæculi semen ejus, & thronum ejus sicut dies cali.*

Modus conservandi Davidi misericordiam in æternum erit hic: quia dabit illi semen, h. e. filium Christum, qui manebit, & regnabit in sæculum sæculi, & sic *thronus ejus*, h. e. Regnum Davidis nunquam finem habebit, sed tempora ejus erunt, *sicut dies cali*, h. e. sicut tem-

teme

tempus, quo calum durabit, quod quidem
aeternum est.

Ps. 30. Si autem dereliquerint filii ejus legem
meam, Et in iudiciis meis non ambulaverint.

Ps. 31. Si iustitias meas profanaverint, Et
mandata mea non custodierint.

Ps. 32. Visitabo in virga iniquitates eorum,
Et in verberibus peccata eorum.

Ps. 33. Misericordiam autem meam non
dispergam ab eo, neque nocebo in veritate mea.

Ps. 34. Neque profanabo testamentum
meum, Et quae procedunt de labus meis, non
faciam irrita.

Præoccupat objectionem, ac dicit : si filii
Davidis iram Domini male vivendo provoca-
verint, ipsos qui deo peccantes puniendo cor-
ripiet, non tamen irritum faciet, quod iure-
jurando promissit. Si autem dereliquerint filii
ejus, Davidis posterii, legem meam, siue judi-
ciali, siue ceremoniali, siue morali.
Hæc verba, Et in iudiciis &c. agunt de lege
judiciali; hæc, si iustitias &c. de lege ceremo-
niali; hæc, Et mandata &c. de lege morali.
visitabo &c. non relinquam eorum scelera im-
punita, sed paternè castigabo. Misericor-
diam &c. non ob scelera filiorum, removebo
à patre beneficium, quod misericorditer pro-
misi.

G s

missi.

missi. *Neque nocebo in veritate mea*, h. e. veritati meæ, sive non offendam veritatem meam, cui utique nocerem, si irritum facerem, quod promissi. *Neque profanabo*, non polluiam pactum meum, illud non servando. *Et quæ procedunt &c.* non irritabo promissa mea. Secundum sensum literalem, filii David sunt ejus posterii carnales; si per Davidem intelligas Christum, filii ejus erunt Christiani.

Ps. 35. *Semel juravi in sancto meo, si David mentiar, semen ejus in æternum manebit.*

Ps. 36. *Et thronus ejus sicut Sol in conspectu meo, & sicut Luna perfecta in æternum, & testis in celo fidelis.*

Ratio, cur velit stabilire Davidis Regnum, etsi filii peccaverint: quia *semel*, h. e. immutabiliter juravi per sanctitatem meam. *Si David mentiar*, hoc est, non Davidi mentiar. Tum subdit juramentum: *Semen ejus &c.* filius ejus Christus in æternum vivet, & Regnum ejus sempiternum erit. Juratam promissionem illustrat similitudine Solis, Lunæ plenæ, & arcûs cælestis: his significat Regnum, seu Ecclesiam Christi fore semper illustrem, & perspicuam, non obscuram, seu invisibilem, ut somniant Hæretici. Nihil enim clarius, & pulcrius, quàm Sol de die, & Luna plena de nocte,

nocte, & in nubibus arcus caelestis, qui testis est fidelis à Deo hominibus datus, nunquam amplius fore diluvium aquarum. Porro Regnum Christi in communi prosperitate lu-
cet, ut Sol in die undique sereno; in com-
muni perfectione fulget ut Luna plena in tene-
bris noctis: ubi admixta est persecutioni pro-
peritas, simile est Iridi in nubibus.

*Ps. 57. Tu vero repulisti, & despexisti, di-
spulisti Christum tuum.*

In hac alterâ parte Psalmi Propheta in per-
sonâ populi captivi, orat pro implendâ pro-
missione; quam etsi juramento firmaverit, vult
tamen rogari, ut eam impleat. Orat autem,
quasi admonendo Deum, quòd differendo non
videatur velle servare pactum, & juramentum.
*Tu vero promissisti bona, nunc vero reddis ma-
la, quia repulisti nos à protectione tuâ, & des-
pexisti nos, quos magni facere videbari:elon-
gasti à te Regem populi tui, Jechoniam nem-
pe, & Sedeciam, qui captivi ducti sunt in Ba-
bylonem.*

*Ps. 38. Evertisti testamentum servi tui,
profanasti in terra sanctuarium eius.*

Explicat, quomodo Deus repulerit, & des-
pexerit populum suum. *Evertisti*, h. e. vide-
baris retractare pactum initum cum servo tuo.

Da-

David, quasi nolles ejus Regnum esse perpetuum. Permi serat Deus totam Palæstinam occupati ab Assyriis. Interim promissio Dei non erat intelligenda de Regno terreno, sed spiritali, & cælesti. *Profanasti* projiciendo in terram sacrum diadema ejus. Hoc contigit, de turbatis de folio Jechoniâ, & Sedeciâ.

Y. 39. *Destruxisti omnes sepes ejus: posuisti fundamentum ejus formidinem.*

Y. 40. *Diripuerunt eum omnes transeuntes viam, factus est opprobrium vicinis suis.*

Tu Deus nos protectione, & ope tuâ destituens, in causâ fuisti, ut, instar vineæ destructâ sepe, diriperemur ab hostibus Assyriis, & quidem sæpius: fecisti, ut, aliâs fortissimi milites, te delerente, facti sint timidi, & imbelles, ut hostibus nullo modo resistere possent. Diripuerunt populum Dei hostes, ut diripiunt vineas omnes transeuntes per viam, disjunctis sepibus, vel maceriis. Indè factum est, ut omnes vicini irrideant populum Dei, qui nulli hosti resistere valeat.

Y. 41. *Exaltasti dexteram deprimentium eum, latificasti omnes inimicos ejus.*

Y. 42. *Avertisti adjutorium gladii ejus, & non es auxiliatus ei in bello.*

Pergit narrare calamitates populi Dei, in
quas

quas incidit desertus à Deo. *Exaltasti, juvisti, roborasti hostes, ut facilius deprimerent populum tuum. Indè verò secuta est lætitia magna apud hostes ob tam facilem victoriam. Contrà verò avertisti adiutorium tuum à gladio ejus, nempe Regis, vel exercitus populi tui. Jam dicit idem clariùs: Non es auxiliarius ei in bello; ideo Reges Juda resistere nequiverunt Assyriis hostibus suis.*

¶. 43. *Destruxisti eum ab emundatione, & sedem ejus in terram collidisti.*

Posterior pars priorem obscuram explicat, *Destruxisti, cellare fecisti, spoliasti Regem vestibus Regiis, quæ mundissimæ, & splendidissimæ erant; & thronum Regni ejus detraxisti in terram, & confregisti.*

¶. 44. *Minorasti dies temporis ejus: persuadisti eum confusione.*

Hæc est ultima, & principa'l calamitas, quòd, cum Deus promississet Davidi Regnum perpetuum, jam videretur illam promissam æternitatem ad brevissimum tempus contraxisse: nam illud Regnum temporale Davidis in Jechoniâ, & Sedeciâ finitum est; indè repletus est David in posteris suis confusione.

¶. 45. *Usquequò Domine avertes in fine n? exardescet sicut ignis iratus?*

Hic

Hic jam incipit oratio pro acceleratione adventus Messiae, ut impleatur promissio jurata Dei. *Usquequo*, quamdiu avertes faciem tuam *in finem*, usque ad ultimam perniciem, sine spe reconciliationis? quamdiu *exardescet indignatio tua*, sicut ignis, qui non cessat, donec omnia in cinerem redegerit?

ψ. 46. *Memorare, quia mea substantia, nunquid enim vane constituisti omnes filios hominum?*

ψ. 47. *Quis est homo, qui vivet, & non videbit mortem? eruet animam suam de manu inferi?*

Ex brevitate hujus vitae desiderat illam æternam, ideòque Deum rogat, ut citò mittat Messiam. *Memorare*, quam brevis, & ærumnosa sit subsistentia mea in terris. Num creasti homines, ut solum hanc vitam viverent, tam brevem, tam ærumnis plenam? id enim esset frustra condidisse genus humanum, si nulla ejus pars finem ultimum attingeret. *Quis est &c.* quòd sit brevis, & ærumnosa hæc vita, ex eo patet, quia nemo potest mortem evadere. *Nemo eruet animam suam de manu inferi*? nam inferus nullo discrimine omnes mortales ad se trahit.

ψ. 48. *Ubi sunt misericordie tue antiquæ*
Deo

Domine, quas iurasti David in veritate tua?

Hic apertius à Deo exorat impletionem promissionis. *Ubi sunt promissiones ex misericordiâ tuâ magnâ olim factæ David, quas etiam iuramento confirmasti, per ipsam tuam veritatem iurans, ac dicens: Semen ejus tu æternum manebit, & thronus ejus, sicut dies celi?*

ψ. 49. Memor esto Domine opprobrii servorum tuorum, quod continui in sinu meo multarum gentium.

Alia ratio, cur tanto affectu petat adventum Messię: quia infideles exprobrare non cessabunt populo Dei, quòd frustra speraverit Regem æternum ex semine David. *Memor esto Domine vituperationis, quam patiuntur servi tui ab infidelibus: quod opprobrium, à multis gentibus mihi objectum, ego populus tuus in sinu meo continui, h. e. tacens, ac dolens tuli, quia non poteram ostendere promissionem Dei impletam, vel brevi, ac ceterò implendam.*

ψ. 50. Quod exprobraverunt inimici tui Domine, quod exprobraverunt commutationem Christi tui.

Hoc est opprobrium, quod portabat in sinu suo, quòd inimici Domini exprobrarent populo Dei, qualem compensationem habuisset David à Deo pro tam amplis promissis, destructionem nempe Regni sui.

ψ.

ψ. 91. *Benedictus Dominus in æternum:
fiat, fiat.*

Conclusio satis docet, Prophetam intellexisse, promissionem factam Davidi stabilem, & immam fuisse, & omnino implendam tempore tuo. *Benedictus* Ec. laus, & gratiarum actio semper Domino deferatur, quoniam iustus est in omnibus verbis, & sanctus in omnibus operibus suis. *Fiat, Fiat*, live Amen, Amen, h. e. opto, ut fiat, seu Deus benedicatur in æternum. Atque hic est finis libri tertii secundum Hebræos.

PSALMUS LXXXIX.

Titulus: Oratio Moysi hominis Dei. Inscríbatur Psalmus Moysi, quod ipsum loquentem inducat, qui scripsit creationem mundi, peccatum primorum parentum, & pœnas inde secutas.

Argumentum est oratio ad Deum pro humano genere, quod ob peccatum originale in maximas incidit calamitates, & auxilio gratiæ assidue indiget, tum ut arduas huius vite facilius toleret, tum ut ad gaudia æterna perveniat.

ψ. 1. *Domine refugium factus es nobis,
à generatione in generationem.*

Orditur à gratiarum actione pro acceptis beneficiis, quæ est via obtinendi nova be-

he-